

Socijalizam danas

Glasilno Socijalističke radničke partije Hrvatske

Broj 2 • Godina 1 • lipanj 2010. • www.srp.hr

**Sindikalne akcije i SRP-ova podrška
radničkom otporu
Na referendum! str.3**

**SRP-ovi aktivisti podržali sindikate
Zajedno do 800 tisuća
potpisa str.5**

**Pismo Savezu samostalnih sindikata
Hrvatske u Sisačko-moslavačkoj županiji
Spremni smo pružiti svaku
pomoć i podršku str.6**

**SRP na međunarodnoj sceni
Antifašistički festival u
Bologni str.7**

**Protestno pismo protiv Zakona o zabrani
isticanja komunističkih simbola u Poljskoj
Duboko reakcionaran,
antipovijesni i antiljudski
čin str.7**

**Pismo KP Kanade srodnim političkim
organizacijama
Polijska represija u
vrijeme sumita zemalja G-20
str.9**

**SRP podržao prosvjednike za Varšavsku
„Neka institucije rade svoj
posao“ str.11**

**Lijeva misao:
Zaklada „August Cesarec“
- Što je to? str.12**

**Zagreb Pride:
Neka se vijore zastave
duginih boja str.13**

**REKOM
Suočavanje s prošlošću
str.13**

**Knjiga
Milan Bastašić: Bilogora i
Grubišno Polje 1941. –
1991. str.14**

**Intervju: Mario Iveković
Nadam se da će buđenje
svijesti hrvatskih građana
doprinijeti i jačanju SRP-a
str.14**

**Impresije s komemoracije
„Dobrodošli u Jadovno“
str.16**

**Komentar
Od Černobila do
Meksičkog zaljeva str.17**

Izlazi jednom mjesečno,
dijeli se besplatno.

Izdavač:

Socijalistička radnička partija Hrvatske,
Pavla Hatza 14, 10 000 Zagreb

E-mail: srp@srp.hr
tel./fax: +385 (0)1 48 35 340
www.srp.hr

Glavni i odgovorni urednik:
Božidar Dugonjić

Redakcija:
Ranko Adorić, Boris Bogdanić,
Aleksandar Hrastović, Marin Palaversa,
Ivan Tičak, Dalibor Vidović

Žiro račun broj:
2360000-1101539336

Tisak:
Željeznička tiskara d.o.o.

“**Socijalizam danas**“ je glasilo Socijalističke radničke partije Hrvatske osnovane 25. listopada 1997. u Zagrebu. SRP okuplja ljude koji se u Hrvatskoj zalažu za demokratski socijalizam, kakav će se u 21.stoljeću neminovno rađati iz svjetskih i evropskih društvenih kretanja i promjena, pa utoliko neće zaobići ni Hrvatsku. Svoja programska opredjeljenja i praktičnu politiku SRP zasniva na pozitivnim dostignućima i iskustvima socijaldemokratskih, socijalističkih i komunističkih partija i pokreta u svijetu, a posebno na pozitivnim dostignućima radničkog, socijaldemokratskog i komunističkog pokreta u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji, te na težnjama i rezultatima u borbi za radničko i društveno samoupravljanje. SRP zastupa interese većine stanovništva koje sredstva za život stiče svojim fizičkim i umnim radom u poljoprivredi, industriji, školstvu, zdravstvu, znanosti, kulturi, upravi i drugim djelatnostima. SRP ima svoje mjesne, općinske, gradske i regionalne organizacije širom Hrvatske, a one djeluju putem svojih klubova i foruma. Omladinski dio SRP-a ima svoje posebno ime: Mladi socijalisti i uživa veliku autonomiju u stranci.

Uvodnik

Stjepan Šafran, tajnik SRP-a

Poštovani čitatelji, dragi drugovi i drugarice, Pred Vama je drugi broj, „Socijalizma danas“, a sudeći prema reakcijama čitatelja, prvi broj je veoma dobro primljen u javnosti, što ukazuje na pravi trenutak izlaženja lista i na dobar odabir tema. Spomenimo i to da je, savim slučajno, prvi čitatelj koji ga je dobio u ruke bio predsjednik Ivo Josipović.

Ljeto je započelo najhladnijim danom od kada su mjerenja u Zagrebu, ali su zato bila itekako vruća događanja na političkoj pozornici. Aktualna vlada je, po tko zna koji put, iskazala svu nemoć i neznanje u traženju izlaska iz ekonomske krize, a najavljene mjere gospodarskog oporavka su kozmetički paravan za prebacivanje tereta na najsiromašniji slojeve hrvatskog društva. Sindikati su s pravom napustili pregovore i organizirali peticiju za raspisivanje referendum. Odaziv preko 800.000 građana najzornije pokazuje što misle o trenutnom stanju i o odgovornosti vladajućih za ponor u koji smo upali. Pozdravljamo iskazano jedinstvo sindikalnih središnjica u organizaciji potpisivanja zahtjeva za referendum, koji smo mi svesrdno podržali, a osuđujemo aroganciju nekih vladinih dužnosnika i poslodavaca prema plebiscitarnom stavu građana.

Pozdravljamo i neke vanjskopolitičke poteze Vlade i Predsjednika u stvaranju povoljnije klime u odnosima među državama ex Jugoslavije, ali i upozoravamo da bi javni istupi najviših dužnosnika prilikom obilježavanja antifašističkih obljetnica trebali oživotvoriti Deklaraciju Sabora o antifašizmu iz 2006., a ne samo da se Udruga antifašističkih boraca i antifašista natjera da se pokloni fašističkim krvnicima, pod geslom odavanja počasti nevinim žrtvama na Beliburgu i Teznom. Ako su ustaše žrtve, što su onda stotine tisuća ubijenih u Jadovnu, Danici, Jasenovcu, Rakovom Potoku, Dotršćini itd.? Svijet i Evropa imaju antifašističke temelje, a to bi trebalo obavezivati i Hrvatsku.

Sljedeći broj „Socijalizma danas“ izaći će u rujnu (dvobroj za srpanj i kolovoz). U međuvremenu, uživajte u ljetu!

Iz stranačkog života

Sindikalne akcije i SRP-ova podrška radničkom otporu Na referendum!

Radikalno umanjivanje radničkih prava konačno je naišlo na jači otpor radnika i sindikata, koji biva sve organiziraniji, sve oštiri i sve efektivniji. Sindikalnu scenu u Hrvatskoj obilježilo je početkom godine niz štrajkova, a kulminiralo je napuštanjem Gospodarsko-socijalnog vijeća od strane pet sindikalnih središnjica krajem svibnja kada je Vlada žurno krenula u izmjene Zakona o radu (ZOR). ZOR mnogi s pravom vide kao posljednju branu radničkih prava pred silovitim nalletom predstavnika kapitala i vlasti te ne čudi što su se građani masovno odazvali pozivu sindikata i jednog broja političkih stranaka da potpišu peticiju za raspisivanje referenduma o izmjenama ZOR-a. Potpisivanje je počelo 9. lipnja, a bilo je potrebno sakupiti ukupno 450.000 potpisa (deset posto od broja registriranih birača). U tome se uspjelo i građani će o ovom pitanju ipak odlučiti na referendumu. Ova sindikalna akcija je uspjela u još nečemu: pokazala je neograničenu bahatost vladajuće stranke prema radnicima ove zemlje i hladnu suzdržanost glavne opozicijske stranke.

Socijalistička radnička partija Hrvatske je sa zadovoljstvom pozdravila jedinstveni nastup sindikata, bezrezervno ih je i glasno podržala u borbi za radnička prava i otvoreno se pridružila njihovim akcijama na terenu tijekom lipnja. O tome i ostalim aktivnostima SRP-a u lipnju detaljnije u nastavku, a na početku prenosimo jedinstveni stav sindikata o predloženim izmjenama Zakona o radu, objavljen 1. lipnja ove godine. On sublimira osnovne motive akcije.

Mišljenje sindikalnih središnjica o posljedicama izmjena Zakona o radu

Prema Prijedlogu izmjene ZOR-a razabiru se dva osnovna cilja:

1. Ukinuti institut produžene primjene kolektivnih ugovora (osim iznimaka kada primjenu stranke izričito ugovore, ali i tada najduže šest mjeseci);

2. Mogućnost otkazivanja i kolektivnih ugovora sklopljenih na određeno vrijeme.

Navedenim prijedlogom Zakona ograničava se sloboda ugovaranja definirana Konvencijom MOR-a broj 98. (članak 4.) i člankom 7. Zakona o radu, na način da se izrijekom propisuje kako se odredba članka 7. ZOR-a (o primjeni za radnika najpovoljnijeg prava) neće primjenjivati kod ugovaranja vremena važenja produžene primjene pravnih pravila kolektivnog ugovora.

Članak 4. Konvencije MOR-a broj 98. glasi: „U skladu s nacionalnim uvjetima moraju se, ako je potrebno, poduzimati odgovarajuće mjere za poticanje i promicanje punog razvoja i upotrebe mehanizama dobrovoljnog pregovaranja između poslodavaca i udruga poslodavaca i udruga radnika u cilju utvrđivanja uvjeta zaposlenja kolektivnim ugovorima.“

Dakle, u Konvenciji se stavlja naglasak na dobrovoljno pregovaranje, a u Prijedlogu izmjena ZOR-a, naglasak se stavlja na državnu regulaciju (sužavanje) područja ugovorne autonomije stranaka, na

način da se strankama propisuju uvjeti, rokovi i dosezi rezultata njihovih pregovora.

Odredbe članka 4. predstavljaju nasilje nad voljom stranaka kolektivnog ugovora. Dakle, ako se i ugovori produžena primjena pravila kolektivnog ugovora, to može biti najduže šest mjeseci. Kome to treba? Možda samo državi koja nema povjerenja u državne službe-

Svojom potpisom PODRŽI

REFERENDUM

s pitanjem:

Jeste li za zadržavanje važećih zakonskih odredbi o produženoj primjeni pravnih pravila sadržanih u kolektivnim ugovorima i otkazivanju kolektivnih ugovora?

DA NE

nike i uprave poduzeća koji je zastupaju u kolektivnim pregovorima.

Posljedice ovakvog postupanja Vlade RH su sljedeće:

1. Novim prijedlogom ZOR-a Vlada RH krši međunarodne ugovorne obveze preuzete Konvencijom MOR-a br. 98. te Europskom socijalnom poveljom kojima se štiti sloboda i dobrovoljnost pregovaranja;

2. Izravno se stavlja izvan snage odredba članka 7 ZOR-a o primjeni najpovoljnijeg prava što će za posljedicu imati sniženje postojeće razine prava radnika;

3. Ad hoc zakonodavnim intervencijama narušava se načelo pravne sigurnosti;

4. Vlada u nedovoljno uređeni sustav uvodi rješenja koja će izazvati još veću nesigurnost (neuređeno pravosuđe, jačanje ka-

paciteta socijalnog dijaloga, itd.);
5. Svoje razumijevanje postojeće situacije sindikati su već dosada, i uz postojanje produžene primjene pravnih pravila, pokazali kroz brojne sporazume koje su u uvjetima krize sklapali u svrhu očuvanja radnih mjesta;

6. Stupanjem ovih izmjena ZOR-a na snagu očekuje se znatno smanjivanje broja kolektivnih ugovora i povećanje broja pravilnika o radu koje jednostrano donose poslodavci, a što je protivno poimanju uređenja radnih odnosa u EU koje se temelji na slobodi ugovaranja, što će za posljedicu imati gubitak industrijske demokracije i vraćanje na industrijski totalitarizam;

7. Izmjenama ZOR-a otvara se mogućnost da radnici izgube ugovorenu, višu razinu prava, odnosno razna materijalna i ostala prava iz radnog odnosa koja nisu uređena ZOR-om, a kao što su: naknada troškova prijevoza na posao i s posla, dodatak na plaću za ostvareni staž (minuli rad), topli obrok, božićnica, uskrsnica, regres, jubilarna nagrada, dar za djecu, veći broj dana godišnjeg odmora i plaćenog dopusta, terenski dodatak, dnevnic, naknada za odvojeni život, razne jednokratne pomoci (primjerice zbog dugog bolovanja), veća otpremnina, duži otkazni rokovi, uvećanje plaće zbog prekovremenog rada, rada noću, nedjeljom i blagdanima; veća razina zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, itd.

Poziv članovima i simpatizerima SRP-a **Za referendum protiv izmjena Zakona o radu**

Socijalistička radnička partija Hrvatske, istinska i moderna politička snaga ljevice, zalaže se za korjenite promjene postojećeg neoliberalnog kapitalističkog društva Hrvatske u pravcu socijalizma 21. stoljeća. Socijalistička radnička

partija Hrvatske poziva svoje članove i simpatizere, kao i sve građane napredne misli i pobornike pravednijeg i boljeg društva, da potpišu peticiju sindikalnih centrala o raspisivanju referenduma protiv izmjena postojećeg Zakona o radu, kojim bi se bitno umanjila već ionako okrnjena prava radnika, stečena kroz stoljetnu radničku borbu.

Odazovite se i potpišite već danas pa do 20. lipnja, u svim mjestima! Svojim glasom **ZA REFERENDUM** mislite na budućnost sebe i svoje obitelji!

Podsjećamo:

- imali smo radničko i društveno samoupravljanje kao oblik najšire demokracije, a koji nam je jednostavno otet prevarom, a sada nam hoće oduzeti i još djelić tih prava iz sadašnjeg Zakona o radu,

- izgradili smo velike gospodarske sisteme, poznate u Evropi i svijetu, a koji su kriminalnom pretvorbom oduzeti narodu, opljačkani, porušeni i uništeni, a sada nam ne daju da spasimo brodogradnju, Podravku, tvornicu Jedinstvo, Dalmacija-vino, Đakovštinu i mnoge druge gigante, putem radničkog dioničarstva, suvlasništva i samoupravljanja,

- imali smo najbogatije mirovinske, zdravstvene i druge fondove samoupravnih interesnih zajednica u bivšoj državi, koji su opljačkani i potrošeni, a sada nema novaca za mirovine, zdravstvo, školstvo...

Podržimo svi zahtjev sindikata za referendum!

Socijalistička radnička partija Hrvatske

(Ovaj javni poziv članovima i simpatizerima SRP-a upućen je 10. lipnja 2010. godine, a potpisuje ga

*tajnik SRP-a **Stjepan Šafran**. Sličan poziv uputio je 8. lipnja radnicima Splita i Dalmacije posebno i splitski ogranak SRP-a kojeg potpisuje predsjednik **Ranko Adorić**, a koji je objavljen u Slobodnoj Dalmaciji)*

Pismo podrške sindikalnim središnjicama **Zajedno smo jači**

Socijalistička radnička partija Hrvatske izražava svoje zadovoljstvo Vašom odlukom o raspisivanju referenduma protiv najavljenije Vladine izmjene Zakona o radu kojim bi se, već ionako umanjena radnička prava, potpuno brisala. Zadnji je trenutak da se spriječi pokušaj Vlade i krupnog kapitala (poslodavaca) da sav teret izlaska iz krize snose radnici i osrtali slojevi društva koji za to nisu ni malo odgovorni. Naše je stajalište da bogati koji su se obogatili u kriminalnoj pretvorbi od 1991. godine, moraju snositi najveći teret, da Vlada i Sabor nemaju moralno pravo ne odgovarati za stanje u koje su doveli zemlju svojom lošom politikom od 1991. pa sve do danas.

Socijalistička radnička partija Hrvatske Vas u svim naporima bezrezervno podržava, a naše članstvo će, pored potpisivanja peticije za referendum, i volontirati na po-tpisnim mjestima.

Posebno nas raduju rezultati izraženog jedinstva sindikalnih središnjica na II. Svesindikalnom saboru održanom 14. lipnja 2010. godine u pravcu zajedničkih akcija na zaštiti i ostvarivanju viših stupnjeva prava radnika i svih zaposlenih, nezaposlenih i umirovljenika.

U tom pravcu podržali smo akcije i zahtjeve Plenuma studenata, proteste radnika Tvornice duhana Zagreb, Salonita, Brodogradilišta 3. maj, Dalmatinke nove i drugih. Posebno podržavamo inicijativu radnika brodogradilišta 3. maj o radničkom samoupravljanju.

Zajedno smo jači! Ne smijemo čekati ničiju milostinju, već stvara-

jmo uvjete života i rada dostojne čovjeka 21. vijeka.

S poštovanjem, ostajemo uz drugarski pozdrav!

**Socijalistička radnička partija
Hrvatske**

(U ime Predsjedništva SRP-a, pismo podrške upućeno je 15. lipnja 2010. godine sindikalnim središnjicama, organizatorima II. Svesindikalnog sabora, a potpisuje ga tajnik SRP-a Stjepan Šafran)

**SRP-ovi aktivisti
podržali sindikate
Zajedno do 800
tisuća potpisa**

Foto: SRP

Sindikalna akcija prikupljanja potpisa za referendum o Zakonu o radu naišla je na odobravanje i podršku jednog broja (uglavnom lijevih) političkih stranaka koje su, uz otvoreni poziv svojem članstvu i simpatizerima, angažirali i svoje aktiviste na terenu. U tome je, mora se priznati, prednjačila novoosnovana Stranka rada - Hrvatski laboristi. SRP-ovi članovi organizirano su volontirali na potpisnim mjestima u većim gradovima. Vođeni dosadašnjim iskustvom o slabom odazivu naših građana u sličnim akcijama i njihovoj inertnosti i nezainteresiranosti (niz protesta organiziranih od strane razjedinjenih sindikata, peticija za

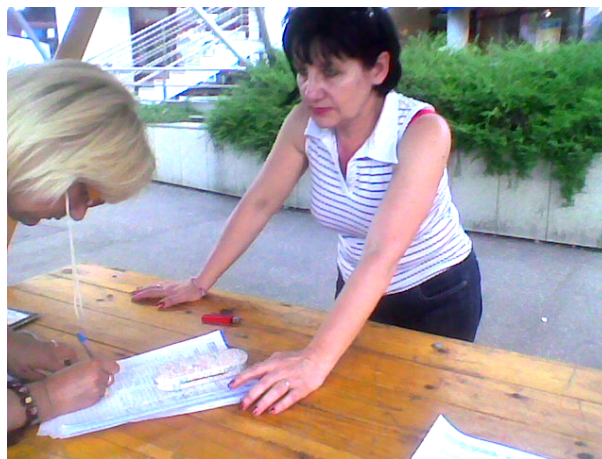
referendum o mogućem ulasku Hrvatske u NATO savez, ZERP, kao i mnoge druge akcije) ponudili smo organizatorima svoju pomoć na način da potpise prikupljamo ne samo na potpisnim štandovima, već i na radnim mjestima i po kućama.

Tome je prethodila i zajednička tiskovna konferencija sindikata na zagrebačkom Trgu Bana Jelačića, na kojoj je nastupio, između ostalih, i predsjednik SRP-a **Ivan Plješa** (nastup je zabilježio Novi list 10. lipnja 2010.).

Nakon ove peticije, na koju se odazvao iznimno veliki broj nezadovoljnih građana u Hrvatskoj mnogo toga više neće biti isto i to iz dva osnovna razloga:

1. sindikati su konačno spoznali snagu zajedništva i iskoristili općenarodno nezadovoljstvo, ovog puta po pitanju ZOR-a, a na što je SRP dugo i uporno ukazivao;
2. uvrijeđeni građani, svedeni na glasačku gomilu koja se mobilizira svake četiri godine, spoznali su snagu svog demokratskog prava, ljutito su izašli na potpisivanje peticije razbivši apstinenciju, a u želji da kazne bahatu vlast i jasno joj poruče izrazito visoki stupanj svoga nezadovoljstva.

Uprkos nepravednom zakonu o referendumu koji, visokim potpisnim pragom i kratkim rokom provođenja peticije, zapravo koči demokratske procese u zemlji, rezultat je ipak, na zadovoljstvo velikog broja građana, izvanredan! Rezultat bi sigurno bio još i bolji da se peticija potpisivala u svim mjestima širom Hrvatske, a naročito da je pitanje bilo puno izravnije: „Želite li odlazak ove vlasti?“. Međutim, treba biti svje-

SRP-ovi volonteri prikupljaju potpise u Zagrebu (gore) i Splitu (dolje)

stan da to samo po sebi ne rješava problem, već je potrebno tražiti alternativnu političku opciju, a ne tek neke druge zastupnike koji će provoditi politiku kontinuiteta.

Priznanje i zahvale SRP-u koji se pridružio akciji, uputili su i organizatori u više navrata, spominjući SRP u kontekstu podrške akciji široke lepeze različitih političkih opcija u Hrvatskoj.

SRP je stranka jasnog klasnog profila i kao takva je u širem smislu dio domaćeg i svjetskog radničkog pokreta i organiziranja te želi razviti blisku suradnju sa sindikatima. Primjer je i niz recentnih zbivanja i aktivnosti, o čemu svjedoči i dopis Regionalne organizacije SRP-a Banijsko-moslavačke Savezu samostalnih sindikata Hrvatske, u kojem otvoreno nudimo suradnju (pismo je adresirano na 50-tak sindikata-članica koji djeluju u Sisačko-moslavačkoj županiji), a koji donosimo u nastavku. Također, slijede reportaže o drugim lipanjskim aktivnostima SRP-a, domaćeg i međunarodnog karaktera.

Pismo Savezu samostalnih sindikata Hrvatske u Sisačko-moslavačkoj županiji

Spremni smo pružiti svaku pomoć i podršku

Piše: Joso Lončarić

Poštovani radnici – radnice!

U Sisku djeluje Gradska i Regionalna organizacija Socijalističke radničke partije - SRP Hrvatske, od 1998. godine. Do sada smo u više navrata pokušavali uspostaviti čvršće kontakte i zajednički provoditi neke aktivnosti s radnicima Sisačko-moslavačke županije, ali nismo imali značajnijeg uspjeha.

Svaka akcija Sindikata, koja je na tragu stavova i programa naše Partije, dobro je došla i mi je prihvaćamo i podržavamo, ne želeći da ona izlazi iz okvira djelovanja Sindikata, da ne narušava odnose u njemu, te da ne šteti njegovom djelovanju. Isto tako spremni smo pružiti svaku pomoć i podršku Sindikatu pod istim uvjetima.

Svijesni smo toga da svjetski kapitalizam-imperijalizam, pod firmom globalizacije, pa tako i naš „divlji kapitalizam“, sve više i bezobzirnije nasrće na prava radnika, uskraćujući i ona osnovna prava koja su radnici izborili još u prošlom stoljeću. Profit se gomila i povezuje, a radnicima se oduzima najosnovnije i bezobzirno trguje njihovom radnom snagom. Parola „Proleteru svih zemalja, ujedinite se!“, pretvorila se u parolu „Kapitalisti svih zemalja, ujedinite se“!

Takozvani socijalni partneri pretvoreni su u žestoke protivnike. Umjesto dijaloga i suradnje vodi se „rovovska bitka“ između kapitala i radnika. U vremenu krize borba postaje sve žešća. Rezultat se unaprijed zna. Gubitnici su uvijek bili, i bit će radnici!

Posebne suprotnosti prisutne su u

našoj zemlji razvojem „divljeg kapitalizma“, kao rezultata pljačke društvene imovine, pretvorbom i privatizacijom. Suprotnosti eskaliraju ovih dana gubitkom svakog ravnopravnog kontakta na relaciji radnik – poslodavac i sindikat – vlada.

Naročito se to zaoštrilo vladinim prijedlogom izmjena Zakon o radu, ukidanjem i ono malo mogućnosti da radnici, putem sindikata, sporazumno s poslodavcima kroz kolektivne ugovore utvrđuju određene uvjete, već davno stečenih socijalnih prava.

Mi se apsolutno svrstavamo na stranu radnika i podržavamo svaku demokratski legalnu akciju radnika predvođenih sindikatom.

Po svemu sudeći, jedine mogućnosti radnika su javni prosvjedi i sindikati to organiziraju. Pošto su sindikati podjeljeni i razjedinjeni (uvjereni smo da ste i Vi toga svijesni), te akcije često završavaju bez rezultata ili sa „siromašnim rezultatima“. Ako kriza eskalira i totalno ugrozi svako dostojanstvo i golu egzistenciju radnika, a to se kod nas već dešava, akcije i javni prosvjedi na ulicama i trgovima postat će masovne. Mi podržavamo štrajkove i prosvjede, kao legalnu borbu za radnička prava, ali to nije cilj Partije. Zajedničkim učešćem Vas kao sindikata i nas kao političke partije, u normalnim okolnostima učešća u vlasti i drugim oblicima upravljanja u društvu i gospodarstvu, može se puno toga postići, a da ne mora doći do potrebe za prosvjedima i štrajkovima. Ponavljamo, radnici uvijek gube, a pogotovo ako manifestacija „izmakne kontroli“ i izbiju sukobi s neželjnim posljedicama u kojem strada imovina, nevažno čija, i što je puno gore i poraznije, ljudi. Upravo smo svjedoci takvih zbivanja u Svijetu.

Socijalistička radnička partija je jedina politička stranka u Hrvatskoj koja i u svom nazivu ima socijalističko, a ne samo socijalno obilježje. To se još jasnije vidi iz našeg Programa i Statuta. Mislimo da bismo bili pravi partner, a ne pro-

tivnik, u svakom dijalogu s vlastima i upravljačkim strukturama. Mnogi od Vas niti ne znaju da postoji Socijalistička radnička partija. Razlog tome je medijska i druga blokada. Kako smo mi na strani radnika, a gotovo svi mediji u Hrvatskoj su u vlasništvu privatnog ili državnog kapitala, nije ni čudo što nas se ignorira. To se odnosi i na HTV, kao jedini javni medij u Hrvatskoj, koji bi trebao biti dostupan svakome, pa i pojedincima-građanima, jer za njega plaćamo i pretplatu. Prema tome u interesu je i radnika-sindikata i SRP-a da ta blokada prestane.

Radi svega, gore iznesenog obraćamo se zamolbom Vama, da animirate i upoznate svoje članstvo-radnike sa postojanjem Socijalističke radničke partije. Ne tražimo to od Vas kao sindikalnih povjerenika, već kao osoba-radnika, građana. Jačanjem i proširenjem rada naše Partije i Sindikat će imati vjernog i aktivnog „partnera“ u borbi za radnička prava.

Prihvaćamo svaku potporu i pomoć svakog čovjeka, bilo da se učlani u Partiju ili da bude njen simpatizer. Vjerujemo da SRP svojom aktivnom ulogom i omasovljenjem sa svim drugim progresivnim čimbenicima, naročito sindikatom, može vratiti dostojanstvenu ulogu običnom čovjeku-radniku u svima oblastima života i rada u Republici Hrvatskoj.

Svakom zainteresiranom spremni smo dati punu informaciju o Partiji, radu, ciljevima, programu. Zahvaljujemo na strpljenju i nadamo se da ste shvatili naša nastojanja.

Kontakt osobe:

Joso Lončarić, tel./fax 044-531577, mob. 098/9909589;

Duro Livun, tel./fax. 044/549477

Ivica Bašić, mob. 091/6017039

**Regionalna organizacija SRP-a
Banijsko-moslavačka**

SRP na međunarodnoj sceni Antifašistički festival u Bologni

Piše: Andrea Degobbis

U Bologni je u toku "Socijalni festival antifašističkih kultura", koji se održava od 28. svibnja do 6. lipnja. U utorak 1. lipnja bila je na rasporedu tema pod radnim naslovom "POVIJEST I SJEĆANJE: JUGOSLAVENSKI SLUČAJ" i podnaslovom "Sjećanja o nacifašizmu u Jugoslaviji između povijesnih istraživanja, emocija i strateških dezinformacija".

Na okruglom stolu nastupili su **Claudia Cernigoi** i **Peter Behrens** iz redakcije "La Nuova Alabarda" iz Trsta, **Andrea Martochia** tajnik "Coordinamento Nazionale per la Jugoslavia" i **Vladimir Kapuralin** iz Socijalističke Radničke Partije Hrvatske.

Predstava „Jasenovac homilija tišine“

U svome izlaganju dotaknuo se i simetričke uloge talijanskih vojnika, koje je kapitulacija zatekla na jugoslavenskom ratištu i koji su pristupili partizanima. U toku su i završni radovi oko izdavanja knjige koju je Martochia napisao na tu temu.

Andrea Martochia je opisao jednu dosad malo obrađivanu temu o ju-

goslavenskim partizanima uključenim u talijanski pokret otpora, koje je kapitulacija Italije 8. rujna 1943. godine zatekla u konfinaciji, u talijanskim logorima. Zanimljiva su bila i neka dosada nepoznata svjedočanstva iz tog segmenta. Vladimir Kapuralin je govorio na temu prisutnog povjesnog sjećanja na naronu oslobodilačku borbu u kontekstu povjesnog revizionizma, koji je u toku nakon secesije 90-ih i o posljedicama restauracije ideja poraženih u II Svjetskom ratu na socijalne, ekonomske i kulturne prilike u današnjoj Hrvatskoj. Izlaganje je potkrijepio vlastitim svjedočenjima, o načinu uništavanja knjižnog fonda i spomeničke plastike u Hrvatskoj.

Claudia Cernigoi, autorica bazičnog projekta "Operacija fojbe u Trstu" je vrlo kvalitetno ilustrirala metodologiju povjesnih istraživanja o fojbama, antifašističkom otporu na istočnoj granici i ratnim zločinima

počinjenim tom prilikom u svjetlu povijesnih istraživanja i strategije dezinformiranja. Službeni dio programa završio je scenskim prikazom "Jasenovac Homilija tišini", u izvedbi autora **Dina Parrotte**, Compagnia Primo Teatro-Bari. U predstavi je autor nenametljivim, ali upečatljivim emotivnim vokabularom u kombinaciji sa dokumentarnim video-zapisom u dvanaest sekvenci prisutnima približio dio strahota i stradanja u ustaškom logoru Jasenovac, koristeći pri tome isključivo dokumentarne izvore, u umjetničkoj obradi.

Regionalna organizacija SRP-a za Istru

(Izveštaj je objavljen i na web portalu Regional Express, 4. lipnja 2010.)

Protestno pismo protiv Zakona o zabrani isticanja komunističkih simbola u Poljskoj

Duboko reakcionaran, antipovijesni i antiljudski čin

Piše: Ivan Plješa

Mi u Socijalističkoj radničkoj partiji Hrvatske, jedva možemo povjerovati, da i nakon svih bartolomejskih noći dosadašnje povijesti, bezdušnog pretvaranja ljudskog stvorenja u tegleću snagu za umnožavanje raskoši i kapitala povlaštenih kasta i klasa, nepomirljivog klasnog sukobljavanja i nacifašističkog ludila, nemilosrdne međusobne borbe između samoga kapitala, koja je proizvela dva svjetska rata, s neprocjenjivim materijalnim

Socijalizam danas

i ljudskim stradanjima, u Poljskoj još postoje snage koje hoće očuvati takav svijet i to suprostavljanjem univerzalnoj ideji oslobođenja.

I dok čovjek i čovječanstvo nestaje pod svirepim pritiskom hedonizma, monopolizacije uvjeta rada i života ljudi, utilitarizma, konzumerizma i kriminalizacije društva što sve ugrožava, ne sam rast čovjeka, već i sam njegov fizički opstanak na planeti i to pod pritiskom prepoznatljive i sebične kaste novih despota, posjednika kapitala i njihovog najreakcionarnijeg izraza, patološkog klerofašizma, Poljski Seim problem vidi, u oslobođilačkoj ideji komunizma i donosi zakon o zabrani komunističkog znakovlja. Isključuje li se to Poljska iz tobože demokratske unije zemalja u čijim parlamentima legitimno djeluju i komunisti?

No, bilo kako bilo, ne treba strahovati da će ideja komunizma izgubiti od bilo kakvih zabrana jer one, pa i ova najnovija, baš ništa ne govore o samoj ideji, a gotovo sve o onima koji zabrane donose.

Pošto komunizam ne možemo drugačije pojmiti do filozofske i praktične materijalizacije duboke ljudske potrebe za samoostvarenjem i oslobođenjem od svekolike otuđenosti čovjeka od svoje ljudske biti koju mu je nametnula dosadašnja klasna civilizacija, antikomunizam može biti samo protivljenje tim prirodnim čovjekovim težnjama, a time i duboko reakcionaran, antipovijesni i antiljudski čin.

Komunizam kao dovršeni humanizam, svoje porjeklo temelji na kršćanskoj etici, a kao politički pokret (jer dosad nigdje kao cjeloviti poredak nije uspostavljen) ogromno doprinos socijalizaciji neravnopravnoga klasnog društva i olakšanje milijunima ugnjetavanih, i to upravo od one moralno-političke provijencije koja razvija antikomunizam, naravno uvijek iznova, radi obrane svojih privilegija i očuvanje svoje moći nad ljudima, stvarima i resursima. Nezamisliva je kolosalna antifašistička borba i konačna pobjeda antifašizma u II. svjetskom ratu bez komunista.

Slobodarska i humanistička bit komunizma leži u samoj njegovoj paradigmi „kritici svega postojećeg“. Ništa dakle nije sveto i tako dobro da ne može biti bolje!

Sva njegova obilježja, koje tobože treba zabraniti, uzeta su pak iz same prirode. Crvena boja, boja je ljudske krvi, kao najbitnije supstance čovjekova tjela. Zvijezda petokraka predstavlja pet kontinenta i simbolizira otvorenost, povezanost, dakle čovječanstvo, nasuprot klasne kastinske provincijalne pa i nacionalne usko-grudnosti. Srp i čekić pak, simboliziraju emancipaciju ugnjetavanih radnika i seoskog proleterijata, dakle ogromnu većinu ljudskoga društva.

Zabrane znakovlja i ideje komunizma samo su kontinuitet svih dosadašnjih povijesnih sputavanja ljudske emancipacije, kako duhovne tako i socijalne, počevši od zabrane kršćanstva u Antici, inkvizicije u Srednjem vijeku, spaljivanje Kopernikovih knjiga, pobuna kmetova i savremenih proletera protiv robovlasničkog, feudalnog i kapitalističkog despotizma, i pokazuju da sproveditelji ništa nisu naučili iz povijesti, i da ništa nisu izgubili na svojoj licemjernoj okrutnosti. Protivnici ideje oslobođenja, naravno ne prepoznaju stvarnog tiranina u dosadašnjoj povijesti ljudskog društva, jer oni sami su taj tiranin. Militantni antikomunizam pokazuje se dakle kao antihumanizam. U svojoj sebičnoj ograničenosti, antikomunizam je protiv humanizma kao najveće potrebe, a time i ideala svakog čovjeka, bez čega ljudski rod ne može ni opstati. On i dalje stoji na putu humanizaciji i pokazuje se kao antipovijesna snaga.

Dovođenje pak ideje komunizma u vezu sa staljinizmom i drugim povijesnim izobličenjima, na što vjerovatno i „puca“ Poljski Seim, kukavičko je jaje koje se podmeće komunizmu, jer sva ta izobličavanja, pa i staljinizam samo su čeda povijesnih sputavanja i kontrarevolucionarnih djelovanja, dakle antikomunizma. Osim toga najveću kritiku staljinizmu dali su sami ko-

munisti, prepoznavši u njemu „termidora“ sovjetske revolucije.

Što pak famozni zakon o zabrani komunističkog znakovlja može donijeti poljskom narodu, inače narodu bujne oslobodilačke povijesti, osim sramote i prezira napredne europske i svjetske javnosti, ili pak, a što bi bilo bolje za sve, spoznaju da u svojim njedrima ima opaku konzerativnu i klerofašističku guju, kastu na vlasti, kao svog najvećeg porobljivača od svih dosadašnjih, i kojega se treba što prije osloboditi? Izražavamo svoju punu solidarnost sa naprednim i istinskim demokratskim snagama u Poljskoj.

Socijalistička radnička partija Hrvatske

(U ime Predsjedništva SRP-a, kao otvorena podrška poljskim drugovima, čiji smo apel objavili u prošlom broju „Socijalizma danas“, ovo protestno pismo je 8. lipnja upućeno Veleposlanstvu Republike Poljske, Predsjedniku Republike Hrvatske, Ministarstvu vanjskih poslova Hrvatske te elektronskim i tiskanim medijima u zemlji).

Socijalizam danas: *Iz dnevnog tiska saznajemo da su drugovi iz Komunističke partije Poljske najavili žalbu Ustavnom sudu, a u međuvremenu su iz protesta prijavili sami sebe jer „sumnjaju da su počinili kazneno djelo“ pa neka tužiteljstvo to provjeri i postupi po zakonu. Do zaključenja ovog broja „Socijalizma danas“ nismo saznali za reakcije na ovaj čin, a za sada KP Poljske još uvijek postoji i djeluje te javno ističe svoje simbole.*

Vladimir Kapuralin, zamjenik predsjednika SRP-a, dostavio je engleski prijevod ovog protestnog pisma drugovima iz KP Poljske.

Uredništvo

Pismo KP Kanade srodnim političkim organizacijama Policijska represija u vrijeme sumita zemalja G-20

Piše: Vladimir Kapuralin

Predsjednik KP Kanade, drug **Miguel Figueroa**, oštro je osudio val policijske represije u Torontu prošle subote, povodom održavanja sumita G-20 i pozvao na sveobuhvatnu nezavisnu istragu. Također zahtijeva proširenje istrage i na politički dogovor za davanje "zelenog svijetla" policiji za njene postupke i hapšenja, koja su po brojnosti bez presedana.

Kako nam javljaju naši kanadski drugovi, većina od 900 pretežno mladih ljudi, koji su u subotu uhapšeni nije bila protagonist nikakvih protuzakonitih ili nedozvoljenih aktivnosti, niti se nalazila u perimetru zabrane. Oni su samo koristili demokratsko pravo javnog isticanja svoga neslaganja. Čak su i predstavnici medija i znatizeljni promatrači bili žrtve, kada je započeto neselektivno premlaćivanje i hapšenje svih koji su se našli u blizini. U Komunističkoj partiji Kanade smatraju da do prekoračenja policijske ovlasti i rigoroznog postupanja nije došlo zbog prevelike revnosti njenih pripadnika, već da je taktika dobro razrađena, uz unaprijed osigurano pravno pokriće od strane premjera Ontaria.

KP Kanade je, uz mnoštvo drugih radničkih i demokratskih organizacija, ogorčena i zbog sve većeg broja evidentnih slučajeva u kojima se policijski tajni agenti, provokato-

ri infiltriraju među anarhističke grupe, koje učestvuju u demonstracijama i potiču ih na uništavanje imovine i paljenje policijskih automobila.

Upotreba prikrivenih policijskih provokatora nije nikakva novost, radi se o uohodanoj praksi zabilježenoj još 2007. godine na demonstracijama u Montebello u Quebecu, ali i drugim antiglobalističkim demonstracijama šitom svijeta.

(Pismo KP Kanade, u kojem nas informiraju o ovim događajima, SRP je primio 29. lipnja 2010.)

6. sjednica Predsjedništva SRP-a Djelovati prepoznatljivo i otvoreno

Piše: Stjepan Šafran

Foto: Arhiva SRP-a

S lijeva na desno: **Stjepan Šafran**, tajnik SRP-a, **Ivan Plješa**, predsjednik SRP-a i **Franjo Golenko**, potpredsjednik SRP-a

U nedjelju 6. lipnja 2010. godine održana je 6. sjednica Predsjedništva Socijalističke radničke partije Hrvatske, pod predsjedanjem predsjednika **Ivana Plješe**.

Razmatrana su brojna tekuća pitanja od značaja za rad SRP-a, a naglasak je bio na izradi projekta o mjestu i ulozi Socijalističke radničke partije u pronalaženju izlaza iz aktualne gospodarske, financijske i političke krize.

Naglašena je potreba što neposrednijeg aktivnog angažmana članstva u sindikatima i uopće u sredinama gdje žive i rade na pronalaženju konkretnih oblika suradnje sa svim progresivnim ljudima u pra-

vcu rješavanja nagomilanih gospodarskih problema. Ukazano je da članstvo SRP-a treba u ovom trenutku djelovati prepoznatljivo i otvoreno među studentima, radnicima, sindikatima, poljoprivrednicima i umirovljenicima nudeći jedino moguće rješenje: korjenite promjene u smjeru socijalizma ili istinske demokracije. Odlučeno je da se podrže zahtjevi sindikata za referendum protiv izmjena Zakona o radu.

Raspravljalo se i opredstojećim parlamentarnim izborima, na koje će SRP sigurno izaći, samostalno ili u koaliciji s ostalim strankama lijeve orijentacije, a cilj je da ovaj puta pređemo izborni prag i postanemo parlamentarna stranka koja bi tako došla u mogućnost da djeluje kao korektiv s lijeva. Određena je radna grupa koja će osmisлити izbornu platformu SRP-a i u potpunosti razraditi izbornu strategiju.

Odlučeno je da se pokrene izdavanje jedinstvenog, službenog glasila SRP-a koje će izlaziti kao mjesečnik, za početak u skromnijoj nakladi. Naziv glasila je „Socijalizam danas“. Formirano je uredništvo i usuglašena je koncepcija lista. Prvi broj (za mjesec svibanj) izaći će iz tiska najkasnije do 18. lipnja.

Pažnju zaslužuje podatak o povećanom interesu građana za SRP i pojačanom učlanjivanju mladih, posebno u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Križevcima, Sisku i Šibeniku.

Pozitivnu ocjenu Predsjedništva dobila je i radna grupa koja radi na projektu izmjena i dopuna Programa i Statuta SRP-a, a finalni prijedlog će se naći pred članstvom početkom listopada.

**Socijalistička radnička partija
Hrvatske**

Izorno-izvještajna skupština GO SRP-a Rijeke

Novi tim i novi polet

Piše: Dalibor Vidović

Foto: Arhiva Novi list

Predsjednik RO SRP-a Primorsko-goranske i novoizabrani predsjednik GO SRP-a Rijeke, **Dalibor Vidović**

U srijedu, 30. lipnja 2010., u Rijeci je održana Izorno-izvještajna skupština Gradske organizacije SRP-a Rijeke. Izabrano je novo rukovodstvo riječkog ogranka SRP-a. Novi predsjednik je **Dalibor Vidović**, a u predsjedništvo je izabrano šest članova. Uz predsjednika, tu su **Dušan Preradović** (tajnik), **Andrija Jurčević**, **Ivan Tićak**, **Momčilo Andov** (blagajnik) i **Milovan Nastić**.

Dosadašnji predsjednik Gradske organizacije SRP-a Rijeke, **Milan Čubrić**, podnio je izvještaj o minulom radu, a novi predsjednik je iznio plan budućeg rada organizacije, te financijski plan za 2010. godinu.

Temeljni cilj Gradske organizacije u narednom razdoblju bit će proširenje i pomlađivanje članstva, te redovno održavanje konferencija za medije (s naglaskom na lokalne i regionalne teme), organiziranje tribina i diskusija.

Skupštini je prisustvovalo dvadesetak delegata i predsjednik SRP-a **Ivan Plješa**.

SRP podržao prosvjednike za Varšavsku

„Neka institucije rade svoj posao“

Piše: Marin Palaversa

U četvrtak 17. lipnja u 19h je započeo drugi organizirani prosvjed građana protiv uzurpacije javnog prostora u samom središtu Zagreba na potezu od križanja Varšavske i Gundulićeve ulice do Preradovićevo trga. U sklopu projekta „Cvijetni“, tvrtka Hoto grupa u vlasništvu **Tome Horvatinića** nastoji istočni dio Varšavske ulice koji je sada pješačka zona pretvoriti u prometnu ulicu kako bi se omogućila komunikacija građevinskim strojevima s Gundulićevom ulicom. Poznato je da Horvatinić u sklopu svojeg projekta gradi i podzemne garaže u kojima bi se parkirna mjesta dijelom i iznajmljivala, tako da nije teško zaključiti kamo je ovaj potez usmjeren.

Nakon niza blokada i performansa, udruga *Pravo na grad* i Zelena akcija su odlučile organizirati prosvjed čiji je povod bio početak istrage o kreditima, koje je Hoto grupa dobila u Austriji, od strane tamošnjih pravosudnih organa. SRP-ovi aktivisti javili su se organizatorima i aktivno sudjelovali u demonstracijama. Po prvi put u ovih dvadeset godina pokazalo se da građani osjećaju ovaj teret, ali ga još uvijek ne povezuju jasno s proturječjima kapitalističkog sustava.

Na samom prosvjedu su se okupljenima obratili umjetnici **Urša Raukar** i **Vili Matula** te psihologinja **Mirjana Krizmanić**. Oko 20h je počeo vrlo jak pljusak praćen snažnim vjetrovom te je u jednom trenutku nestalo i struje zbog čega je predsjednik „Prava na grad“ **Teodor Celakoski** samo kratko obavijestio okupljene da se prosvjed prekida. U nastavku je trebala biti još izvedena i pjesma rock sastava „Hladno pivo“ pod nazivom „Neka institucije rade svoj posao“, posvećena upravo borbi za Varšavsku.

In memoriam Stipe Šuvar (1936.-2004.)

Prošlo je šest godina od smrti **Stipe Šuvara**, prvog predsjednika i osnivača Socijalističke radničke partije Hrvatske. Rođen 1936. u Zagvozd, malom selu u Imotskoj krajini, zarana je stekao osjećaj za socijalnu pravdu i do samog kraja ustrajno se zalagao za ideale svoje mladosti. Bio je sveučilišni profesor i urednik lista „Hrvatska ljevica“ od njenog osnivanja 1994. godine. Svoje prve tekstove objavljivao je u „Studentskom listu“ kojeg je neko vrijeme i uređivao. Od 1963. do 1972. urednik je marksističkog časopisa „Naše teme“. U jesen 1974. godine Sabor SR Hrvatske imenuje ga republikom sekretarom za prosvjetu i kulturu. Nakon njegova mandata ostala su impozantna kulturna zdanja. Krajem 80-tih postaje predsjednik CK SKJ, a 1990. i član Predsjedništva SFRJ. Nakon višestranačkih izbora u Hrvatskoj na mjestu člana Predsjedništva SFRJ zamijenit će ga **Stjepan Mesić**, a Šuvar se vraća na Filozofski fakultet u Zagrebu gdje kao profesor sociologije u anonimnosti dočekuje rat. Politički se reaktivira nekoliko godina kasnije. 25. listopada 1997. godine u Zagrebu, uz zvukove „Lijepe naše“ i „Internacionale“, osniva Socijalističku radničku partiju. Izabran je za prvog predsjednika SRP-a oko kojeg je uspio okupiti i izniman intelektualni Savjet. Preminuo je iznenada u svom domu u Zagrebu 29. lipnja 2004. Do posljednjeg trenutka je ostao vjeran slobodarskoj ideji komunizma, borbi protiv nacionalizma i svakog šovinizma. Ponosni na dio zajedno pređenog puta i zahvalni svima koji su te zadržali u sjećanju.

Uz Dan antifašističke borbe

Za koga 2. svjetski rat još nije završen?

Foto: Udruga mladih antifašista grada Zagreba

Antifašistička borba na ovim prostorima bila je zajednička borba naroda i narodnosti nekadašnje Jugoslavije, organizirana i predvođena Komunističkom partijom Jugoslavije (KPJ) s drugom **Titom** na čelu, koji je vodio Narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije (NOVJ) i rat dočekao s preko 800 tisuća boraca u svojim redovima. Rat je završen 1945. godine porazom fašističkih snaga, stranih okupatora i domaćih izdajnika, koji su bili odgovorni za strahote kakve svijet još nije vidio. Ovo su povijesne činjenice i za antifašiste i cijeli slobodarski svijet tu je davno stavljena točka.

Novoizabrani predsjednik **Ivo Josipović** dobro zna i priznaje tu faktografiju. To pokazuje i čin odlikovanja deset partizana na proslavi 22. lipnja u šumi Brezovica (redom reda Stjepana Radića odlikovani su **Miljenko Benčić, Ivan Fumić, Vladimir Jurak, Ante Magić, Krešimir Piškulić, Josip Skupnjak, Vinko Šunjara, Krešo Mayer** te posthumno **Zvonko Ivanković Vonta**), kao i posjet Jadovnom gdje je najavio obnovu i ponovno podizanje spomenika u Srbu, koji je uklonjen fizički, kao što je i 27. srpnja uklonjen iz kalendara – da ne podsjeća na Ustanak naroda Hrvatske i doprinos Srba u antifašističkoj borbi. Međutim, zbog onih koji se već dvadeset godina bave revizionizmom i buđe-

njem ustaških sentimentata, predsjednik je poželio još i „staviti točku na i“ pa se uputio i na Bleiburg. Na putu do tamo „izgubio“ je pola delegacija s kojima je krenuo obilježiti stradanja nevinih žrtava od strane pobjednika. Naravno, pa jedno je pijetet prema žrtvi, a nešto sasvim drugo je polaganje vijenaca na mjestu kapitulacije vojne mašinerije kvislinške tvornice smrti koju su zvali NDH. Kako je to rekao **Ivica Đikić**: u Novom listu (26.6.2010.): „bleiburški pohod dodatna je legalizacija nakaradnog uzdizanja ustaštva na pijedestal pravoga hrvatstva“. Dakle, više štete, nego, ako išta, koristi.

Delegacije SRP-a u Brezovici i Jadovnom Antifašizam danas

Piše: Mijo Juretić

Delegacije SRP-a iz Zagreba i Splita, zajedno s predsjednikom SRP-a **Ivanom Plješom**, obilježile su Dan antifašističke borbe odlaskom u sisačku Posavinu povodom 69-te obljetnice osnivanja prve partizanske formacije u okupiranoj Evropi u 2. svj. ratu, posjetivši spomenik Prvom sisačkom partizanskom odredu u šumi Brezovica. Svečano sti je prisustvovao državni vrh i različite političke stranke. Također, 26. lipnja SRP je sudjelovao i u komemoraciji žrtvama ustaškog logora „Jadovno“, pridruživši se delegacijama Srpskog kulturnog društva „Prosvjeta“ i Slovenskog društva „Triglav“ iz Splita. Na komemoraciji su bili predsjednik **Josipović**, predstavnici Vlade i političkih stranaka, udruge antifašista, predstavnici iz Republike Srpske, predstavnici srpskih organizacija u Hrvatskoj, židovske zajednice i pravoslavne crkve, ali ne i predstavnici katoličke crkve.

Pozitivno je što državne institucije priznaju da su antifašizmom branjeni temelji suvremene Hrvatske. Pozitivno je što je državni vrh počeo obnavljati nekoliko od tri tisuće porušenih spomenika NOB-a i žrtvama fašističkog terora. Međutim, još

Narodni heroj **Stjepan Stevo Filipović** (1916.-1942.), u trenutcima prije vješanja glasno podržava KPJ i Crvenu armiju. Ova veličanstvena fotografija antifašističkog otpora krasi zidove zgrade Ujedinjenih naroda u New Yorku. Njegov kip u Valjevu, gdje je pogubljen, stoji i danas, a u rodnom mu Opuzenu srušen je 1991. godine.

nitko nije odgovarao za njihovo rušenje, a to je kulturocid, usko povezan s ratnim zločinima počinjenima od 1991. do 1995. Predsjednik **Josipović** je na komemoraciji naglasio, da bi se Hrvatska u čišćenju ostataka prisutnih ideja fašizma trebala ugledati na primjer Njemačke u kojoj je fašizam nastao i uveo svijet u drugi svjetski rat, u kojem je, u suradnji s kvislinzima učinio najveće zločine u povijesti čovječanstva. Njemačka je uspjela odlučno raskinuti s fašizmom, ne samo u političkom smislu, već odgovornim obrazovanjem i u svijesti svojih građana. Na Balkanu nije izvršena istinska katarza kvislinških država i njihovih ratnih zločina u drugom svjetskom ratu. Jednostrane i pristrane manipulacije žrtvama doprinijele su „pristranoj katarzi“, koja je imala svoj udio u ratu 90-tih.

Gradska organizacija SRP-a Split

Događanja i zanimljivosti

Lijeva misao Zaklada „August Cesarec“ - Što je to?

Piše: Božidar Dugonjić

Iako je prošlo već šest godina od osnivanja Zaklade „August Cesarec“, njezino postojanje i rad malo su poznati široj javnosti. Njezin osnivač je Socijalistička radnička partija Hrvatske, a zaklada je pokrenuta radi poticanja teorijske, istraživačke, informativne i nakladničke djelatnosti i utjecaja na javnost u duhu Programa SRP-a.

Iz definicije zaklade kao nezavisne institucije čija je svrha točno određena od zakladnika posredstvom njegove imovine, zaklada „August Cesarec“, ima za cilj osnivanja, između ostalog, utjecanje na javnost u cilju promicanja tradicija i misaonih dostignuća hrvatske ljevice, a namijenjena je svim zainteresiranim građanima. Zaklada je neprofitna organizacija s vlastitim izvorom sredstava. U pravilu su to donacije zainteresiranih građana i organizacija lijeve i anti-fašističke orijentacije.

Zakonom je propisano da imovina zaklade ostaje stalna, dok se sredstva namijenjena svrsi koriste iz kamata i prihoda. Funkcija zaklade je ovisna o prikupljanju financijskih sredstava donacijama jer nema do-

voljno vlastitih sredstava iz kojih bi financirala ciljanu djelatnost. Unatoč tome zaklada je izdavač dvaju izdanja: „Dokumenti o protunarodnom radu i zločinima jednog dijela katoličkog klera“ (ZAC, 2008., naklada: 2.000 primjeraka) koju su pripremili **Joža Horvat** i **Zdenko Štambuk**, a predgovor ovom izdanju napisao je novinar i kolumnist **Drago Pilsel**, te zbirke pjesama „Krvav povoj rane“ (ZAC, 2006., (naklada 300 primjeraka), urednika „Novog Plamena“ **Filipa Ercega**.

Zaklada sudjeluje na tribinama, konferencijama i okruglim stolovima. Primjer je konferencija „Postignuća, problemi i vizija razvoja zaklada u Hrvatskoj“ u organizaciji Centra za razvoj neprofitnih organizacija CERANEO (Novinarski dom, 2006. u Zagrebu).

U okviru izdavačke djelatnosti zaklade „August Cesarec“ predloženi su neki naslovi za skori tisak:

1. Dotisak izdanja „Dokumenti o protunarodnom radu i zločinima jednog dijela katoličkog klera“, ZAC 2008., (naklada: 1.000 primjeraka);
 2. Latinično izdanje knjige „Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihajlović pred sudom“, 544 stranice, naklada: 1.000 primjeraka;
 3. Brošura „Pismo radnicima“, dokument Skupštine SRP-a Hrvatske, 4 stranice, naklada: 10.000 – 100.000 primjeraka;
 5. Knjiga „Zapisi“, **Ivica Bašić**, Sisak, 2009. cca 80 stranica, naklada: 500 primjeraka;
 6. Knjiga „Socijalizam dvadesetprvog stoljeća“, **Mijo Juretić** 2009., cca 100 stranica, naklada: 500 primjeraka;
 7. Knjiga: Prilog monističkom pogledu na svijet“, **G. V. Plehanov**;
 8. Knjiga: „Manifest komunističke partije“, **K. Marx i F. Engels**, 80 stranica, naklada: 2.000 komada.
- Ovime nije ni izdaleka iscrpljen po-

pis djela za koja postoji interes, ali i za ovaj popis treba prikupiti sredstva. Radi toga se intenzivno traže donatori. Kao upravitelj Zaklade, pozivam sve čitatelje „Socijalizma danas“ da svojim priložima pomognu rad ZAC-a. Račun zaklade na koji se mogu uplatiti eventualne donacije, i u najskromnijem iznosu, za izvršenje ovih ciljeva zaklade je **2360000-1101864092** kod Zagrebačke banke.

Moskovski međunarodni filmski festival

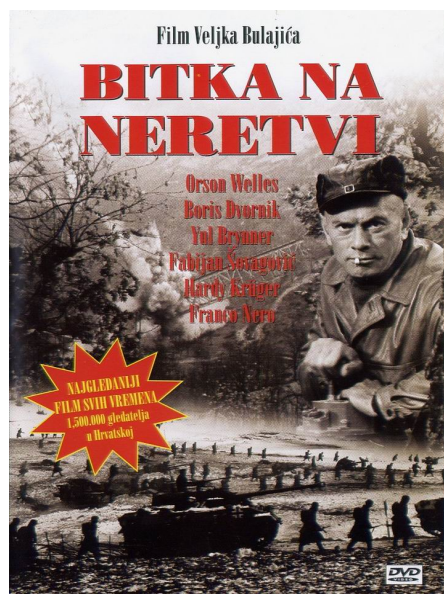
„Bitka na Neretvi“ među 10 najznačajnijih

Piše: Aleksandar Hrastović

MOSCOW
INTERNATIONAL
FILM
FESTIVAL

Na 32. moskovskom međunarodnom filmskom festivalu, koji se održavao od 17. do 26. lipnja 2010., partizanski film „Bitka na Neretvi“, **Veljka Bulajića**, uvršten je među 10 najvažnijih filmova o drugom svjetskom ratu. Film je snimljen 1969. godine i opisuje događaje iz 4. neprijateljske ofenzive (operacija „Weiss“). U toj bitci, više od 150 tisuća pripadnika fašističkih vojnih formacija na tlu Jugoslavije u dolini Neretve opkolilo je partizanske

odrede koji su imali daleko manji broj, neusporedivo slabije naoružanih ljudi. Film je samo u Hrvatskoj gledalo više od 1,5 milijuna gledatelja. Bio je prikazan u svim svjetskim metropolama, osvojio više prestižnih nagrada, a bio je nominiran i za Oskara u kategoriji za najbolji strani film.

Zagreb Pride 2010. Neka se vijore zastave duginih boja

Piše: Branko Tan

Već devetu godinu zaredom, Udruženje Zagreb Pride organiziralo je na ulicama grada Zagreba, „Povorku ponosa“. Inače, ovo udruženje je predstavljeno kao *queer-feministička, antifašistička, nehijerarhijska grupa koja se zalaže za solidarnost LGBTIQ zajednice, a protivi se nasilju i diskriminaciji LGBTIQ osoba.*

Ovogodišnja povorka krenula je s Trga žrtava fašizma gdje su antifašistički opredjeljeni građani doneavno demonstrirali za povratak ovog imena trgu, a koje je u Tuđmanovo doba bilo preimenovano u Trg hrvatskih velikana. Postoji još jedna dodirna točka između ova dva prosvjeda – desničari „s druge strane“!

U proglasu koji su uputili ove godine, organizatori Povorka ističu: „Mi

u Zagreb Prideu smatramo da svaka pojedinca i svaki pojedinac imaju pravo definirati svoje osobne identitete, javno ih izražavati i očekivati od društva da ih poštuje i prihvaća.“ Umjesto komentara, a kao izraz solidarnosti: „Svoj identitet moderne stranke ljevice, Socijalistička radnička partija Hrvatske iskazuje i potvrđuje suprotstavljanjem nazadnjačkim pogledima i postupcima, poput šovinizma i nacionalizma, vjerske isključivosti i klerikalizma, rasizma, ksenofobije, te diskriminacije pojedinaca i skupina na osnovi svjetonazorske, etničke, vjerske, jezične, spolne i dobne pripadnosti. Utoliko će partija ustajati u zaštitu i biti na strani svih pojedinaca i skupina, koji su ugroženi i na bilo koji način diskriminirani zbog

Foto: Lukunić (Izvor: 24 sata)

svog svjetonazora, zbog svog političkog djelovanja ili zbog ponašanja koje pripada ljudskoj intimi.“ (Iz Programa Socijalističke radničke partije Hrvatske).

REKOM Suočavanje s prošlošću

Piše: Branko Tan

1. lipnja održana je u Zagrebu, Banja Luci, Beogradu, Sarajevu, Beogradu i Prištini sinhronizirana medijska kampanja u cilju upoznavanja javnosti s Inicijativom za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim povredama

ljudskih prava u bivšoj SFRJ (REKOM). Inicijalno je regionalna rasprava o mehanizmima utvrđivanja činjenica iz ratova iz nedavne prošlosti pokrenuta još 2006., a inicijativa za REKOM predstavljena je 2008. godine u Podgorici u okviru debate sa udruženjima žrtava iz regije o instrumentima za dokumentiranje i kazivanje istine o prošlosti. REKOM ističe slijedeće ciljeve:

1. Stvaranje javne platforme za žrtve i civilna društva da govore o svojim potrebama i obavezama u odnosu na počinjene nepravde u prošlosti.
2. Jačanje podrške, kako bi inicijativa REKOM bila prihvaćena, i od građana i od vlasti, u postjugoslavenskim zemljama.
3. Izgradnja modela REKOM.
4. Pokretanje debate u lokalnim zajednicama i uspostavljanje komunikacije između različitih društvenih grupa o svemu što se dogodilo u prošlosti.
5. Stvaranje klime za promjenu društvenog odnosa prema žrtvama (poticanje suosjećanja i solidarnost prema žrtvama iz drugih etničkih zajednica).

Koalicija za REKOM u ovom trenutku čini preko 800 udruženja (iz Hrvatske ih je trenutno 70-tak). Mi u Socijalističkoj radničkoj partiji Hrvatske dajemo Koaliciji i sličnim inicijativama punu potporu u njihovim nastojanjima da naša, ratovima opterećena, prošlost ne bude teret našoj budućnosti i klika nekih novih stradanja i tragedija na ovim prostorima. Da bi se to postiglo važno je osloboditi se matrice kolektivne krivnje ili krivice etnosa. Naš stav je po tom pitanju jasan i poznat: „Javnost na ovim prostorima svakim danom postaje sve svjesnija tužne činjenice da je krvavi pir tzv. tranzicije bio poduzet da bi se kaste u svim republikama i narodima dokopale društvenog kapitala i osigurale svoju ekonomsku i političku vlast, a to nije moglo proći bez separacije, mržnje, pljačke i rata, i da je, prema tome, riječ o zajedničkoj krivici svih kasta, a ne etnosa.“ (Ivan Plješa, predsjednik SRP-a, 27. ožujka 2010.).

Knjiga Milan Bastašić: Bilogora i Grubišno Polje 1941. – 1991.

Piše: Svetozar Livada

Ovo je jedinstveno svjedočanstvo u svojoj vrsti, čovjeka fascinante biografije. Riječ je o, tada 12-godišnjem logorašu iz Jaseonovca koji je kasnije otišao u patrizane i postao doktor medicinskih znanosti sa značajnim funkcijama. Pošto ima fotografsko pamćenje, odužio se svojem užem i širem zavičaju na jedinstven način stvorivši dokumentarni pregled svega što se dogodilo u posljednjih 60 godina i koje je posljedice donjelo. Tekst je napisao jezikom kojim tamo narod govori, sa takvim scenama da bi se mogle prenijeti na filmsko platno. Iz njega se vidi da je ustašama „kama najsvjetlije oružje“. Na nju su se zaklinjali, postajali su „merak zločinci bez kajanja“. Nema oblika smrti koju ljudska mašta zahvata i poznaje, koju nisu žrtvama priuštili. Zločin im je „merak zločin“, javljaju se kao „greška prirode“, jer mržnju i čine pretvaraju u zanat-zanimanje. Autor u svojim ispovijedima konzultira logoraše „djecu Kozare“ i dočarava sav brutalitet koji obilježava razaranje Bilogore i

Grubišnog Polja, ili monstrozne zločine u Jasenovcu. Ovo je golemo svjedočanstvo na 650 stranica, leksikon zločina kad gledate 500 imena, sa svim biografskim podacima, koji su završili u Jadovnom i monstrozne oblike mučenja transportima, da ne vjerujete da čovjek čovjeku to čini. Morenje glađu, žeđu, fizičkim mučenjem. Onda kao da gledate na filmu Hitchcockove filmove strave i užasa...

Tragično je što se ovaj užas dogodio prije 60 godina i sada se ponovio. Stanovništvo Grubišnog Polja, masakrima, izgonom i spaljivanjem, sveden je sa preko 3.000 (1991. godine) na svega 700 ljudi. To je ta posljedica rata-„spaljena zemlja“. Pošto je riječ o ustaničkom kraju, preostala populacija živi u naseljima koja to više nisu, sa pet do devet kroničnih bolesti u prostorima bez održivog razvoja, a duštveni život im se sveo na učestale pogrebe. Tamo živi zavide mrtvima, dok drugi strepe i zaziru od smrti, oni je prizivaju. Za umrlog kažu „sretan je što ga je Bog uzeo“. Taj sram je naš opći ljudski sram, i beščašće zločina bez kazne i kajanja. Knjiga je inače znalački strukturirana i uređena. Ima golemu priloženu bibliografiju kojoj bi pozavidio svaki povjesničar ovoga kraja. Kratkoća prostora onemogućava da vam predstavimo detalje, ali knjiga udžbenički leksikonom zločina prigodna je za samoosvešćenje i toplo je preporučam za čitanje da se vidi opseg i sadržaj građanske strane rata i naše tragedije koja će nas pratiti stoljećima.

(Dr. Svetozar Livada bio je jedan od promotora knjige „Bilogora i Grubišno Polje 1941. – 1991.“ u Zagrebu 15. lipnja ove godine, uz Đuru Zatezala, Dušana Bastašića i Vasilija Karana. Inače, dr. Livada je ratni vojni invalid, nosilac partizanske Spomenice 1941., bio je sveučilišni profesor, humanitarac angažiran pri domaćim i međunarodnim organizacijama kao što su UN. Član je Savjeta SRP-a.)

Intervju: Mario Iveković

Nadam se da će buđenje svijesti hrvatskih građana doprinijeti i jačanju SRP-a

Nakon izvanrednih rezultata peticije protiv izmjena ZOR-a koju je organiziralo pet sindikalnih središnjica, a potpisalo više od 800 tisuća građana (33 posto od broja birača koji su izašli na posljednje parlamentarne izbore) razgovarali smo o tim događajima, poziciji radništva i perspektivama radničko-sindikalnog djelovanja u Hrvatskoj s predsjednikom Novog sindikata (članicom Hrvatske udruge sindikata, kojoj je na čelu Ozren Matijašević) i koordinatorom akcije prikupljanja potpisa za referendum u Zagrebu, g. Mariom Ivekovićem.

Foto: Biljana Gaurina/CROPIX (izvor: portal net.hr)

Socijalizam danas: **Gospodine Ivekoviću, što znači ovaj uspjeh peticije za referendum protiv izmjena ZOR-a i kako ocjenjujete sadašnju poziciju sindikata?**

Nadam se da je uspjeh peticije za referendum protiv izmjena ZOR-a

prvi znak buđenja svijesti hrvatskih građana. Mislim da je podrška koju su građani dali hrvatskim sindikatima u stvari podrška suprotstavljanju bahatosti i načinu vođenja hrvatske države koji se nije promijenio od domovinskog rata do danas. Sve dosadašnje Vlade slale su građanima poruku da od izbora do izbora građani nemaju pravo ništa govoriti niti sugerirati, već da svoje mišljenje imaju pravo dati samo na dan izbora. Upravo je referendum način na koji građani neposredno mogu "naređivati" Vladi i Saboru što trebaju raditi i za vrijeme dok traje mandat izabranoj vlasti i to su građani Hrvatske napokon prepoznali. Što se tiče pozicije sindikata ona je zasigurno bitno osnažena. Sindikati su dokazali da su jedina snaga u Hrvatskoj koja može organizirati koordiniranu akciju koja je poprimila razmjere pokreta. Unatoč brojnim slabostima pokazalo se da u sindikatima leži ipak i ogromni akcijski potencijal.

Socijalizam danas: Većina parlamentarnih stranaka vas nije glasno podržala. Kako to tumačite?

Izostanak podrške parlamentarnih stranaka pozitivno je utjecao na provedbu akcije. Poruke koje su potpisima poslali građani nije upućena samo aktualnoj vlasti, već svima koji su posljednjih petnaestak godina na vrlo sličan način vladali na različitim razinama. Građani su svima njima željeli poručiti da napokon prestanu vladati i napokon počnu služiti, što je prava zadaća Vlade. Mislim da je izostala podrška parlamentarnih stranaka koje nisu na vlasti iz jednostavnog razloga, što nekoliko oporbenih stranaka pretendira relativno brzo zamjeniti u foteljama aktualnu vlast, a niti oni tada ne žele jake sindikate i organizirane građane.

Socijalizam danas: Da li arogancija nekih političara i poslodavaca, iskazana tijekom akcije prikupljanja potpisa, pokazatelj njihove nervoze ili nas doista smatraju

budalama i jednostavno nemogućima da utječemo na društvene procese?

Arogancija nekih političara i poslodavaca proizlazi iz dosadašnjih iskustava, jer nikada do sada nisu imali ozbiljnih problema sa sindikatima, jer uz nedovoljno dobru organiziranost sindikalne scene bili smo suočeni i sa vrlo niskom razinom društvene svijesti kod naših sugrađana. Upravo ova akcija mogla bi dovesti do bitnih promjena i jačanja duha solidarnosti u Hrvatskoj.

Socijalizam danas: Koje aktivnosti sindikati planiraju dalje?

Sindikati bi sadašnju situaciju jednostavno morali iskoristiti za jačanje pozicije radnika u Hrvatskoj. Nakon što je svakom izmjenom Zakona o radu i ostalih zakona u Hrvatskoj radnik doveden do ruba egzistencije, ali što je još gore pokušalo nam se oduzeti i dostojanstvo, sada moramo ojačati institut kolektivnih ugovora i poslodavcima bitno smanjiti manipulativni prostor za kršenje radničkih prava koji su do sada imali.

Socijalizam danas: Što očekujete od stranačkih opcija pa i SRP-a?

Od stranačkih opcija očekujemo podršku gore navedenim ciljevima. SRP je svojim aktivnim uključivanjem u akciju prikupljanja potpisa još jednom dokazao da je pouzdan partner poštenom i iskrenom sindikalizmu, a nadam se da će buđenje svijesti hrvatskih građana doprinijeti i jačanju SRP-a.

Socijalizam danas: Špekulira se o mogućnosti da koordinacija sindikata osnuje stranku. Koliko je to realno i zar u cijelom spektru političkih opcija doista nema onih koji adekvatno artikuliraju interese rada?

Do sada nisam čuo za mogućnost osnivanja stranke od strane koordinacije sindikata. Smatram da to ne bi niti bilo pametno, jer je upra-

vo svaštarenje jedan od uzroka stanja u kojem se Hrvatska danas nalazi. Sindikati imaju svoju i to vrlo bitnu ulogu u društvu, a političnih stranaka imamo i više nego dovoljno.

Socijalizam danas: SRP se zalaže za pluralizam vlasništva, uključujući i radničko samoupravljanje, a pritom snažno podržava jačanje radničke participacije u tvrtkama s ostalim vlasničkim oblicima. Koliko je to blisko današnjem prosječnom hrvatskom radniku?

Prosječni hrvatski radnik danas se bori za preživljavanje, a radnička participacija je na vrlo niskoj razini. I to je područje u kojem bi uspješno proveden referendum mogao donijeti bitne promjene na bolje. Snažnje pozicije sindikata u društvu jedan je od preduvjeta i za nameatanje Zakona o ovjeri vlasništva i Zakona o gospodarskoj lustraciji, kojim bi se trebalo ispraviti veći dio nepravdi koje su se dogodile procesom pretvorbe i privatizacije, nakon čega bi se moglo razmišljati o stvarnom razvoju radničke participacije i samoupravljanja.

Socijalizam danas: Ova godina je počela brojnim štrajkovima, sada je peticija mobilizirala veliki broj radnika i građana, a sindikati su pokazali dugo očekivano jedinstvo. Svjedočimo li jačanju klasne svijesti?

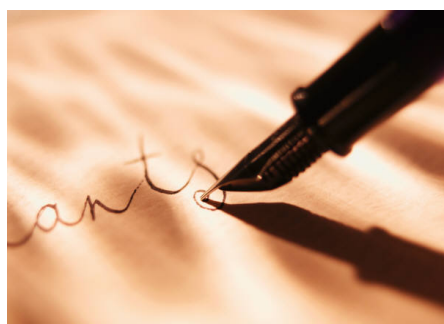
Mislim da još uvijek ne možemo govoriti o jačanju klasne svijesti. Učinjen je velik korak u tom pravcu, ali mislim da se za sada može govoriti samo o razvoju opće građanske svijesti.

Socijalizam danas: Kada ćete se ponovno uključiti u rad Gospodarsko-socijalnog vijeća?

O povratku u rad Gospodarsko-socijalnog vijeća se vode pregovori, ali bolje da se niti ne vratimo nego da se ponovi dosadašnja praksa u kojoj su sindikati u GSV-u služili samo kao smokvin list. Ako ne možemo biti ravnopravan partner, onda nam GSV ne treba.

Reagiranja

„Socijalizam danas“ daje otvoreni prostor za pisma, kritičke osvrte i komentare političkih događaja, kako članovima SRP-a tako i svim drugim čitateljima. Stavovi i mišljenja iznesena u rubrici „reagiranja“ ne odražavaju nužno službene stavove SRP-a. Uredništvo zadržava pravo kraćenja i opreme teksta.

Impresije s komemoracije „Dobrodošli u Jadovno“

Tekst i foto: Igor Galo

Subota je, 26.06.2010. godine. Cestom od Gospića u smjeru Karlobaga, kroz selo Trnavac kreće se kolona autobusa i osobnih automobila prema mjestu Jadovno. Tužna je to kolona tihih i ozbiljnih ljudi. Nose se vijenci u spomen na prvo masovno stratište Srba, Židova, Hrvata i drugih nacija u tek ustoličenoj Nezavisnoj državi Hrvatskoj. Skrovite kraške jame šumovitog Velebita nijemi su svjedoci nezamislivih zločina ustaša počinjenih nad nevinim stanovništvom.

Već 11. travnja 1941. godine prve žrtve hapšene su u Gospiću i okolnim selima i dovođene u sabirni centar „Ovčara“ na željezničkoj stanici u Gospiću. Prenapučenost privremenog logora natjerao je ustaške vlasti da pronađu pri-

kladnije i skrovitije mjesto za logoraše. Dovođeni su kamionima do sela Trnavac odakle su pješke sprovedeni do pitomog proplanka Čačić Drage, nedalekog sela Jadovno. Kakvog li naziva mjesta... i koji ga je to izopačeni um odabrao za stratište jednog naroda za kojega nije bilo mjesta u tako zamišljenoj državi.

Kako je ta nakarada od države u krilu nacističke Njemačke jačala, tako su se i logori i stratišta širila po tadašnjoj „Lijepoj našoj“ - 24. lipnja 1941. godine ustaške su vlasti zaokružile kompleks logora na Pagu i Jadovnu, zajedno sa sabirnim centrom „Ovčara“ u Gospiću u jedinstvenu instituciju ustaških logora smrti „Jadovno“.

Danas, nakon 69 godina, idemo putem od sela Trnavca prema Jadovnu. Vozimo se. Svježe asfaltirana cesta, obilno raslinje posječeno, šumska staza proširena... idemo istim putem kuda su kolone žena, djece, muškaraca prolazile pješke prije 69 godina. Uz cestu lijepe kuće, obitelji s djecom lješkarice se u vrtovima, cvrkuću dječji glasovi, koristi se neradna subota za opuštanje. Iz te ugođe promatra se kolona ljudi i vozila u smjeru Jadovna. Mora da su i preci tih istih ljudi tako promatrali kolone „prolaznika“ u smrt, ljude vezane žicom, uz pratnju ustaša, u smjeru velebitskih jama... i ništa valjda nisu vidjeli. Tako i sada, vjerojatno ništa ne vide.

Vlast je uputila, bolje rečeno preporučila organizatorima, da se za ubuduće planira održavanje komemoracija u „okruglim“ godinama, 70., 75. i tako dalje... vjerojatno da se ne uznemirava pitomo stanovništvo brojnim vozilima i ljudima u dane zasluženog odmora na državni praznik. Svakih pet godina nekako se može podnijeti, ali iz godine u godinu... i to baš na početku turističke sezone.

Cesta se penje uzbrdo. Prekrasni

vidici, ozelenjele šume i proplanci. Putokazi za bicikliste i pješake nude namjerniku sve draži čiste prirode. A taj namjernik, domaći ili strani, neće imati priliku biti upozoren na kakvo mjesto je zapravo stigao. O tome mjestu nezamisliva zločina nema znakova pored puta, niti ih ima u turističkoj ponudi koja je namjernika privukla u ove krajeve. Na internetskoj stranici udruge Jadovno, pod rubrikom „Naše blago“ stoji doslovce sljedeće: „Dva kilometra od sela Jadovno nalazi se Spomen obilježje žrtvama fašizma gdje su, 1941. godine, život izgubili na mučan način mnogi civili, različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti. Unatoč činjenici da nitko od tadašnjih stanovnika Jadovna nije bio povezan s tim stratištem, Jadovno je dobilo negativnu stigmiju koja ga je pratila kroz prošlost.“

I to je sve. Spomen obilježja sada nema iako bi vas informacija na internetskim stranicama udruge Jadovno htjela uvjeriti u suprotno. „Ideja o okupljanju i osnivanju Udruge „Jadovno“ krenula je inicijativom pojedinaca koji su maštali o **povratku života** na Jadovno. Vratiti tom selu život kakav pamte stari Jadovničani nije lagan posao ali svakako je vrijedan truda“. A to je misija?

Do demokratskih promjena i osamostaljenja Hrvatske spomenik žrtvama logora Jadovno, rad kipara **Vojina Bakića** je ponosno stajao, a sada je samo eksplozijom razoren batrljak, kojeg okružuje kameni zid na kojemu su bili upisani stihovi

„Jame“ **Ivana Gorana Kovačića**, kao trajna „stigma“ upućena onima koji su te zločine počinili. Tih stihova više nema niti u kamenu, ali ni u školskim lektirama.

Tu na Velebitu, sve je idilično, da ne kažem gostoljubivo, pa i tabla, s meni ciničnim natpisom, „Dobro došli u Jadovno“.

Na komemoraciji nevinim žrtvama kod Šaranove jame nije bilo predstavnika crkve u Hrvata, oni stižu samo do Svetišta Marije Pomoćnice u selu Jadovno.

Veliki narodi, ne po brojnosti, već po duhu i intelektualnoj snazi, znali su se suočiti sa svojom mračnom prošlošću i osloboditi se teškog tereta počinjenih zala za bolju budućnost svoje djece. U suprotnom, a tome smo svjedoci i mi i naši preci, naše priče započinju „Ovčarom“ pored Gospića, a završavaju s Ovčarom pored Vukovara.

Ostaci spomenika žrtvama logora „Jadovno“, rad **Vojina Bakića** (1915.-1992.)

Komentari

Od Černobila do Meksičkog zaljeva

Piše: **Azur Sejdić**

Ekološka katastrofa koja se upravo događa u Meksičkom zaljevu može se po mnogo čemu srazmjeriti s Černobilom. Za sada je njen utjecaj na okoliš znatno manji od Černobila, no kako će nafta i dalje (mjesecima) suklijati iz podvodne bušotine može lako doći i Černobil jer su posljedice za okoliš i njihova trajnost velika nepoznanica.

Ipak, jedna druga sličnost, neekološka, povezuje ove dvije havarije. To je nemoć zvanične politike da kontrolira stvari na svom teri-

toriju. Černobilsku je katastrofu prouzročio jedan jedini inženjer. Naime, uobičajena je praksa u sovjetskim nuklearkama bila povremeno provođenje eksperimenata u znanstveno-tehnološke svrhe. Za provođenje takovih eksperimenata trebale su dozvole specijalnih komisija, gdje su se isti razmatrali iz raznih uglova, a ponajviše iz sigurnosnog. Spomenuti inženjer je proveo eksperiment na svoju ruku, napravio niz pogrešaka koje su izazvale havariju. Može se pretpostaviti da je u, nekoć strogom i discipliniranom, sovjetskom društvu takav pristup postala uobičajena praksa. Državnu su politiku nadvladali razni partikularni interesi koji su u konačnici doveli do raspada društva. Politika koja treba predstavljati volju naroda nije imala uporišta ni načina za njeno nametanje.

Što se dešava u SAD-u? Ekološki zakoni i odredbe u cijeloj su Sjevernoj Americi vrlo strogi. Svako njihovo kršenje se mora prijaviti nadležnim agencijama. Nekontrirano istjecanje nekoliko desetaka litara nafte u ekosustav sama je kompanija dužna prijaviti i poduzeti korake za saniranje učinjene štete. Praksa je to koja se nije provodila u zemljama trećeg svijeta. Tamo se nemilosrdno zagađivalo. U ime profita, odnosno njegovog povećanja za 1 ili 2%, naftne kompanije su uništavale cijele ekosustave. Lokalno stanovništvo, moćnici i političari su šutjeli jer su bili zadovoljni s relativno solidnim beneficijama koje im je naftni biznis donosio.

Odjednom, i u samom SAD-u imamo istu situaciju. Američka vlast vrlo blago i suzdržano reagira na dosadašnji tok havarije i njene katastrofalne posljedice. Obećanje menadžmenta BP-a da će platiti 20 milijardi dolara odštete, čak i da se u cijelosti ispuni, neće u značajnijoj mjeri utjecati na kompaniju. Izbušit će se nekoliko sličnih novih i pokriti „gubitak“. Gubitak je u navodnicima jer ga u biti nema. Kad bi u svijetu cijena nafte bila tržišnih 20 ili manje dolara za barel, kompanija bi tada itekako osjetila poslje-

dice havarije. I drugačije reagirala. No cijena je nevjerovatnih 75 dolara za barel, a s takvom cijenom gubitke u potpunosti plaćaju u konačnici korisnici nafte i naftnih derivata. Bušenje i kompletiranje takve bušotine košta oko 200 milijuna dolara. Kad započne proizvodnja na takvoj naftnoj platformi, svi troškovi koje je kompanija imala ili ima, za vrijeme proizvodnje se povrate za manje od 200 dana. Jer cijena proizvodnje nafte na takvim platformama se kreće oko 2 do 3 dolara za barel. Razlika do 75 dolara je profit kompanije i porez državi na čijoj se teritoriji proizvodi nafta. Većinom podijeljeno u 50-50 maniri.

Jasno je da su svi uključeni u naftni biznis zainteresirani za njegovo održavanje u sadašnjem, izrazito netržišnom obliku. I kompanije i vlade. Dapače vlada SAD-a višestruko. Jer osim direktno naplaćenog poreza od vlastite proizvodnje, tu su i ogromni profiti koje njihove kompanije (drže većinu svjetske proizvodnje i naftnih rezervi u svojim rukama) donose iz cijelog svijeta. Tu su i enormne zarade tisuća njihovih specijalista koji rade diljem svijeta, te profiti višestruko preplaćenih servisnih kompanija. Može se sa sigurnošću reći da ekonomija SAD počiva na previsokim cijenama nafte. Vraćanje cijena nafte u tržišne okvire bi izazvalo teške posljedice na sam američki način života, dok bi ekonomije mnogih zemalja proizvođača nafte propale. Zato američki političari ni ne pokušavaju istinski kazniti počinioce ovog ekološkog zločina. Niti razne državne agencije, niti nevladine udruge ne pokušavaju nametnuti kažnjavanje. I kod njih je jasna svijest o odlučujućoj važnosti naftnog biznisa za očuvanje vlastitog statusa. Statusa koji omogućava glumljenje rada i vrlo visok stil života. Logično pitanje koje se nameće je zašto druge zemlje i političari pristaju kupovati naftu po previsokim, netržišnim cijenama spada u domenu međunarodne politike i korumpiranosti lokalnih političkih elita.

Sam incident pak pokazuje kako se danas vodi biznis u naftnoj industriji. On se ne bi dogodio da su se poštivali pozitivni zakoni i regule SAD-a. U situaciji kad se profiti mjere u stotinama, odnosno tisućama, postotaka, menadžment kompanije nameće smanjivanje troškova pod svaku cijenu, e da bi pred dioničarima opravdao svoje postojanje i enormne višemilijunske godišnje zarade. Taj se pristup spustio do najnižih slojeva: preplaćeni zaposlenici, posebice inženjeri, kroz utrošeno radno vrijeme, na uštede raznih vrsta potroše višestruko više novaca nego što te tzv. uštede donesu. To je moguće jer je menadžerska struktura zapadnih kompanija i njihova politička elita po svojoj zloćudnosti, neradu i neodgovornosti nadmašila najernju socijalističku, i menadžersku i političku klasu. Oni su postali pravi gospodari svijeta samo zato jer premnogima sadašnji način života ovisi upravo o njima. Pitanje je samo kako dugo to može potrajati?

Ustavne promjene

Piše: Tadiša Milošević

Prije nekoliko dana, točnije 10. lipnja, u Hrvatskom saboru usvojen je nacrt ustavnih promjena sa 123 glasa za, dva suzdržana i tri glasa protiv. Osim što je bilo potrebno redefinirati ustav radi dovršenja pristupnih pregovora s Evropskom unijom, izvršile su se i određene promjene koje bitno utječu na pravni poredak RH, pa tako i na svakog građanina. U Izvorišnim osnovama uvedeni su Bošnjaci i Slovenci kao autohtone nacionalne manjine. Konkretno, za građane te nacionalnosti to znači ponešto proračunskih sredstava za promicanje

svoje tradicije, kulture i jezika, ali u perspektivi i mogućnost dvostrukog prava glasanja, ako dođe do potrebne promjene pozitivnih propisa u odnosu na manjinska pitanja.

Druga promjena odnosi se na oružane snage RH koje su uvjetovane ulaskom Hrvatske u Sjevernoatlantski savez – NATO. Koliko je to ozbiljan i diskutabilan potez hrvatske politike, građani koji su olako propustili mogućnost da o tome odlučuju referendumom, mogu sada jasno vidjeti u ovim ustavnim promjenama. Naime, RH sada je obavezna vojno djelovati ako je ijedna članica spomenutog saveza napadnuta, dakle slati svoje građane u rat. Dodatno, liberaliziran je i postupak za donošenje odluke o prelasku Oružanih snaga preko granice RH, kao što je uvedena i nova zadaća „sudjelovanje u operacijama odgovora na krizu u inozemstvu“. Suma summarum, suverenitet RH nad svojim oružanim snagama je, da se poslužimo eufemizmom, ozbiljno umanjen.

Pozitivan pomak u ostvarenju osjećaja postojanja pravde i pravne države kod hrvatskih građana, ali i efikasnosti u borbi protiv kriminala (najčešće organiziranog) je uvođenje Europskog uhidbenog naloga, kao i ukidanja zastare za kaznena djela počinjena u procesima pretvorbe i privatizacije. Uzgred rečeno, sama pravna regulativa tih procesa vrvila je od protuustavnih rješenja. Europski uhidbeni nalog konkretno znači da sada postoji

pravna osnova za izručenje hrvatskih građana drugim državama radi kaznenog progona ili izvršenja kazne. Također, jedna od važnijih promjena za „običnog građanina“ jest i uvođenje obaveznog obrazovanja do 16-te godine života, što za naš obrazovni sustav znači obaveznost srednjoškolskog obrazovanja. Ovakve tendencije su neophodne za budućnost našeg društva u vremenu

koje predstoji. U odnosu na pravosudni sustav dolazi do jačanja neovisnosti te odvajanja od Hrvatskog sabora Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća. Po mom mišljenju, ova promjena koliko god zvuči dopadljivo, pogotovo u našoj državi u kojoj riječ politika izaziva gađenje, veoma je upitna i može završiti pogubno. Ovakvom odlukom se praktički stvara država u državi i pogodna je za stvaranje klanova, interesnih skupina ili narodski rečeno „rođaštine“, na koju ni država ni građani neće imati adekvatni pravni „protuotrov“.

Zatim, tu je i liberalizacija referenduma za ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju. Dok je prije za uspjeh takvog referenduma bila potrebna većina svih birača za donošenje odluke, sada je potrebno da većina svih birača samo izađe na referendum pa da se odluka donese po datom rezultatu. Ovo je klasični potez Vlade kojim usmjerava birače na odluku, dok ih s druge strane odvlači od referenduma velikim pristupnim kvotama (NATO, ZOR). I na kraju, uvođenje Prava Europske unije. Ovom promjenom Pravo EU po pravnoj snazi je jače od nacionalnog prava, jer ako je koji nacionalni propis u koliziji sa Pravom EU, sud ga mora izuzeti i primjeniti Pravo EU. Zbog ove promjene naš pravosudni sustav će morati izvršiti jednu veoma zahtjevnu i ozbiljnu prilagodbu, a

mnogi pravnici, suci, vještaci, i svi oni čija zanimanja iziskuju ozbiljnije poznavanje prava ponovo će se vratiti u školske klupe.

Poziv na suradnju

Poštovani drugovi, dragi čitatelji!

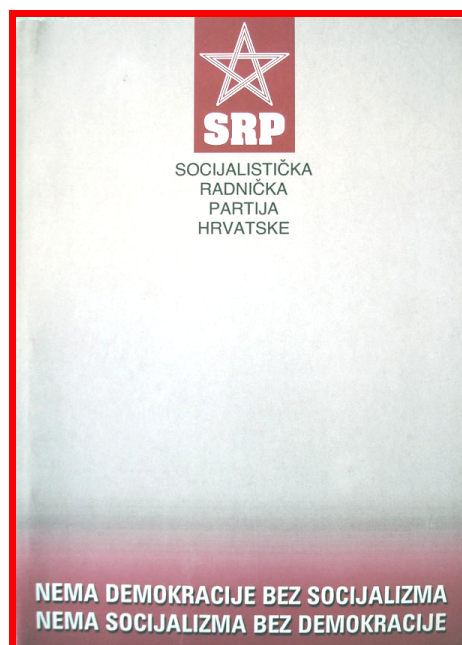
Ovim putem Socijalistička radnička partija Hrvatske Vas poziva da svojim autorskim člancima, komentarima, informacijama, donacijama ili na bilo koji drugi način sudjelujete u pisanju našeg lista „Socijalizam danas“ i pomognete njegovo redovito izdavanje, a u interesu promicanja socijalističke ideje te informiranja SRP-ovih članova, simpatizera i šire javnosti o ljevici u Hrvatskoj.

Svoje materijale šalžite na adresu: Socijalistička radnička partija Hrvatske, Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb ili na e-mail: srp@srp.hr. Imate li kakvih pitanja ili sugestija, slobodno nam se obratite s punim povjerenjem.

Unaprijed zahvaljujemo!

Socijalizamdanas

Uredništvo zadržava pravo kraćenja i opreme tekstova

Socijalistička perspektiva postaje i više nego izvjesna u času kada postojeći društveni odnosi postaju okov za neslućeno porasle proizvodne snage. Upoznajte se s političkim stavovima i opredjeljenjima Socijalističke radničke partije Hrvatske.

Nazovite i naručite tiskano izdanje našeg Programa i Statuta.

Ako želite primati elektronsko izdanje glasila **Socijalizam**danas, pošaljite upit na srp@srp.hr

Socijalistička radnička partija Hrvatske

Partija promjena!

Pristupnicu pošaljite poštom na adresu:

Socijalistička radnička partija Hrvatske, Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb

ili nas kontaktirajte telefonom: + 385 (0)1 48 35 340 e-mailom: srp@srp.hr

Ako ne želite biti član, a svejedno biste htjeli pomoći, slobodno nas kontaktirajte i pridružite se mreži naših volontera!

Informirajte se! Sudjelujte! Dajte svoj doprinos!

Posjetite nas na web-u: www.srp.hr

ili kontaktirajte SRP u svojoj regiji (kontakt podaci na poleđini lista)

Pridružite nam se za bolje sutra!

The image shows a form for joining the SRP branch, titled 'PRISTUPNICA'. At the top left is the SRP logo. Below it, the text 'SOCIJALISTIČKA RADNIČKA PARTIJA HRVATSKE' is printed. The title 'PRISTUPNICA' is in large, bold, black letters, with 'Ogranak' written in smaller letters below it. The form contains several horizontal lines for entering personal information: 'Ime i prezime', 'JMBG', 'Godina rođenja', 'Zanimanje', 'Adresa', 'Broj telefona i faksa', and 'E - mail adresa'. At the bottom left, there is a line for 'Datum' and at the bottom right, a line for 'Potpis'. A pair of scissors icon is located at the bottom right corner of the form.

Naslovnica lipanjskog broja: Volonteri SRP-a na potpisnim mjestima prilikom prikupljanja potpisa za referendum o izmjenama Zakona o radu. Peticiju je početkom lipnja pokrenula Koordinacija pet sindikalnih središnjica (Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Nezavisni hrvatski sindikati, Matica hrvatskih sindikata, Hrvatska udruga sindikata i Udruga radničkih sindikata), a SRP je pozvao svoje članstvo i simpatizere da podrže njihove zahtjeve te je aktivno participirao u akciji.

Kontakti

Socijalistička radnička partija Hrvatske

Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb

Tel: + 385 (0)1 48 35 340

Ivan Plješa, predsjednik

Stjepan Šafran, tajnik

Regionalna organizacija SRP-a Zagrebačko-zagorska

Kralja Tvrtka 13, 10430 Samobor

GSM: + 385 (0)98 380 762

Milan Vasiljević, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Slavonsko-posavska

Kralja Petra IV. 6, 35000 Slavonski brod

GSM: + 385 (0)98 380 762

Josip Andrić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Banijsko-moslavačka

Stjepana i Antuna Radića 31, 44000 Sisak

Tel: + 385 (0)44 531 577

Joso Lončarić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a za Dalmaciju

Kralja Zvonimira 35, 21000 Split

Tel: + 385 (0)21 482 934

Ranko Adorić, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a za Istru

Istarska 5, 52100 Pula

Tel: + 385 (0)52 219 036

Vladimir Kapuralin, predsjednik

Regionalna organizacija SRP-a Primorsko-goranska

Blaža Polića 3, 51000 Rijeka

GSM: + 385 (0)91 12 03 975

Dalibor Vidović, predsjednik

SRP Grad Zagreb

Pavla Hatza 14, 10000 Zagreb

Tel: + 385 (0)1 48 35 340

Zvezdana Lazar, predsjednica

